

Hoiatus

1. JAGU: Aine/segude ning äriühingu/ettevõtja identifitseerimine**1.1. Tootetähis**

Toote nimetus	: GOURMET A (toidulisand E 938), Argon 4.8, Instrument Argon 5.0, Argon 5.0 ICP, Argon 5.7, Argon 6.0, Argon 7.0
Ohutuskaardi nr	: EST-Ar-003A
Kemikaali kirjeldus	: Argoon, kokkusurutud CAS nr : 7440-37-1 EÜ nr : 231-147-0 ELi tunnuscode : ---
Registreerimisnumber.	: Leitav REACHi lisas IV/V toodud loetelus, kuid ei kuulu registreerimisele.
Keemiline valem	: Ar

1.2. Aine või segu asjaomased kindlaksmääratud kasutusalaad ning kasutusalaad, mida ei soovitata

Asjaomased kindlaksmääratud kasutusalaad	: Tööstuslikuks ja ametialaseks kasutamiseks. Enne kasutusele võtmist viia läbi riskianalüüs. Testgaas / kalibreerimisgaas. Läbipuhumisgaas, lahjendav gaas, inertgaas. Läbipuhumine. Laboris kasutamiseks. Kaitsegaas keevitamisel. Lasergaas. Keemiline reaktsioon/süntees. Klaasimistööl kasutatav isolatsioonimaterjal. Toiduga seotud rakendused. Lisateabe saamiseks võtta ühendust tarnijaga. Kasutatakse elektrooniliste / fotogalvaaniliste komponentide valmistamisel. Lisateabe saamiseks võtta ühendust tarnijaga.
Kasutusalaad, mida ei soovitata	: Tarbijale.

1.3. Andmed ohutuskaardi tarnija kohta

Ettevõtte identifitseerimine	: Elme Messer Gaas AS Kopli 103 11712 Tallinn - Estonia T +372 6102001 www.elmemesser.ee info@elmemesser.ee
------------------------------	---

1.4. Hädaabitelefoni number

Hädaabitelefoni number	: Mürgistusteabekeskus, Terviseamet: tel. 16662, (24h)
------------------------	--

2. JAGU: Ohtude identifitseerimine**2.1. Aine või segu klassifitseerimine**

Klassifikatsioon vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008

Füüsilised ohud

Press. Gas (Comp.)

H280

2.2. Märjastuselemendid**Märjastamine vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008 [CLP]**

Ohupiktogramm (CLP) :

GHS04

Signaalsõna (CLP) :

: Hoiatus

Ohulaused (CLP) :

: H280 - Sisaldab rõhu all olevat gaasi, kuumenemisel võib plahvatada.

Hoiatuslaused (CLP)

- Säilitamise : P403 - Hoida hästi ventileeritavas kohas.

2.3. Muud ohud

: Kõrge sisaldus põhjustab lämbumise.

3. JAGU: Koostis/teave koostisainete kohta**3.1. Ained**

Nimetus	Tootetähis	%	Klassifikatsioon vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008
Argoon, kokkusurutud	(CAS nr) 7440-37-1 (EÜ nr) 231-147-0 (ELi tunnuscode) --- (Registreerimisnumber.) *1	100	Press. Gas (Comp.), H280

Ei sisalda teisi koostisosi või lisandeid, mis võivad mõjutada toote liigitamist.

*1: Leitav REACHi lisas IV/V toodud loetelus, kuid ei kuulu registreerimisele.

*3: Registreerimine ei ole nõutud: ainet toodetakse või imporditakse alla tonni aastas.

3.2. Segud : Ei rakendata

4. JAGU: Esmaabimeetmed**4.1. Esmaabimeetmete kirjeldus**

- Sissehingamisel : Ohver viia ohualalt eemale, kandes autonoomset hingamisaparaati. Hoida ohver soojas ja puhkeasendis. Kutsuda arst. Hingamise peatumisel teha kunstlikku hingamist.
- Nahale sattumisel : Tootel puudub kahjulik mõju.
- Silma sattumisel : Tootel puudub kahjulik mõju.
- Allaneelamisel : Neelamist ei peeta tõenäoliseks.

4.2. Olulisemad akuutsed ja hilisemad sümptomid ning mõju

: Kõrge sisaldus võib põhjustada lämbumise. Sümptomiteks võivad olla liikumisvõimetus/teadvuse kaotus. Kannatanu ei pruugi lämbumisest teadlik olla.
Vt p 11.

4.3. Märge igasuuguse vältimatu meditsiiniabi ja eriravi vajalikkuse kohta

: Puudub.

5. JAGU: Tulekustutusmeetmed

5.1. Tulekustutusvahendid

- Sobiv tulekustutusvahend : Veepihusti või -udu.
- Sobimatu tulekustutusvahend : Kustutamiseks ei tohi kasutada veejuga.

5.2. Aine või seguiga seotud erilised ohud

Eriohud : Kokkupuude tulega võib põhjustada ballooni rebenemise/plahvatus.
Ohtlikud põlemisaadused : Puudub.

5.3. Nõuanded tuletõrjujatele

Erimeetodid : Kasutada asjakohaseid tulekustutusmeetmeid. Kokkupuude tule ja kuumusega võib põhjustada gaasianuma rebenemise. Jahutada ohus olevaid anumaid veega, hoidudes ohutusse kaugusesse. Saastunud kustutusvett ei tohi lasta äravoolutorustikku.
Võimalusel peatada toote vool/leke.
Võimalusel kasutada suitsu summutamiseks veepihustit või -auru.
Lekke korral ei tohi ballooni veega piserdada. Tule leviku takistamiseks kasta ohutusse kaugusesse hoidudes ümbritsevat ala veega.
Viia konteinerid tule piirkonnast eemale, juhul kui see on ohutu.
Spetsiaalsed isikukaitsevahendid tuletõrjujatele : Kasutada hingamisaparaati.
Kinnises ruumis kasutada hingamisaparaati.
Tuletõrjujatele standardne kaitseriietus ja seadmed (autonoomne hingamisaparaat).
Standard 137 - Autonoomne avatud süsteemiga suruõhu-hingamisaparaat.
Standard EN 469 - Kaitserõivad tuletõrjujatele. Standard EN 659 - Tuletõrjujate kaitsekindad.

6. JAGU: Meetmed juhusliku sattumise korral keskkonda

6.1. Isikukaitsemeetmed, kaitsevahendid ja toimimine hädaolukorras

: Üritada peatada leke.
Evakueerida ala.
Kuni on kinnitatud, et ohtu ei ole, kasutada alale sisenedes hingamisaparaati.
Tagada piisav õhutus.
Vältida kogunemist kanalisatsiooni, keldritesse, šahtidesse vms kohta, kuhu kogunemine võib olla ohtlik.
Käituda vastavalt kohalikule hädaolukorraplaanile.
Püsida vastutuult.
Lämmatava gaasi vabanemise võimaluse korral tuleb kasutada hapniku sisalduse tuvastamise seadmeid.

6.2. Keskkonnakaitse meetmed

: Üritada peatada leke.

6.3. Tõkestamis- ning puhastamismeetodid ja -vahendid

: Õhutada ala.

6.4. Viited muudele jagudele

: Vaata ka p 8 ja 13.

7. JAGU: Käitlemine ja ladustamine

7.1. Ohutu käitlemise tagamiseks vajalikud ettevaatusabinõud

- Toote ohutu kasutamine : Ainete tuleb käsitseda kooskõlas tööstusliku hügieeni ja ohutust käsitleva hea tavaga. Ainult kogenud ja asjakohase juhendamise läbinud isikud võivad käsitseda surugaase. Kaaluda gaasipaigaldistel rõhu vabastamise seadme(te) kasutamist. Tagada, et kogu gaasisüsteemile on enne kasutamist (või korrapäraselt) teostatud lekkek kontroll. Suitsetamine on toote käsitlemisel keelatud. Kasutada ainult tootele, selle rõhule ja temperatuurile sobivaid seadmeid. Kahtluse korral võtta ühendust gaasi tarnijaga. Gaasi mitte hingata. Vältida aine sattumist töökeskkonda. Vältida vee imendumist, happeid ja leeliseid.
- Gaasianuma ohutu käitlemine : Ballooni käsitlemise juhiste saamiseks pöörduda tarnija poole. Vältida tagasivoolu ballooni. Kaitsta balloone kahjustuste eest; mitte lohistada, veeretada, lükata või lasta kukkuda. Balloonide liigutamiseks (isegi väikese vahemaa korral) tuleb kasutada balloonide transpordiks ette nähtud käru (käsikäru jne). Jätta ventiili kaitsekuplid oma kohale kuni anum on paigutatud kindlalt kas seinale või pingi äärde või asetatud alusele ning on valmis kasutamiseks. Kui kasutajal tekib ballooni kasutamisel probleeme, lõpetada kohe kasutamine ning võtta ühendust tarnijaga. Ballooniventile või ohutusseadeldisi ei tohi mitte kunagi ise parandada või muuta. Kahjustunud ventiilidest tuleks kohe võtta ühendust tarnijaga. Hoida ballooniventileid puhtad ning vältida muuhulgas kokkupuudet vee ja õliga. Aseta ventiili kuplid või korgid ja anuma kuplid tagasi niipea, kui anum on seadmete küljest lahti ühendatud. Sulgeda ballooni ventiil peale igakordset kasutamist ning peale tühjaks saamist isegi siis, kui ta on veel seadmetega ühendatud. Mitte kunagi ei tohi gaasi ühest ballooni/anumast teise juhtida. Mitte kunagi ei tohi ballooni rõhu tõstmiseks kasutada lahtist leeki või elektrilisi soojendusseadmeid. Tarnija poolt paigaldatud toote tuvastamiseks mõeldud etikette ei tohi eemaldada või moonutada. Vältida vee tagasivoolu ballooni. Avada ventiil aeglaselt, et vältida surveööki.

7.2. Ohutu ladustamise tingimused, sealhulgas sobimatud ladustamistingimused

- : Järgige kõiki balloonide ladustamist käsitlevaid seadusandluse ning kohalike nõudeid. Balloone ei tohi ladustada tingimustes, mis soodustavad rooste teket. Ballooniventileid kaitsevad või kuplid peavad olema omal kohal. Balloone tuleks ladustada püstises asendis ning kukkumise vältimiseks asjakohaselt kinnitatuna. Ladustatud balloonidele tuleb perioodiliselt teostada lekke- ning üldise seisukorra kontrolli. Hoida ballooni hea õhutusega kohas, kus temperatuur on alla 50°C. Ladustada balloone kohas, kus ei ole tulekahju tekkimise ohtu ning eemal kuumus- ja süttimisallikatest. Hoida eemal süttivatest ainetest.

7.3. Erikasutus

: Puudub.

8. JAGU: Kokkupuute ohjamine/isikukaitse

8.1. Kontrolliparameetrid

OEL (Lubatud piirnormid töökohal) : Ei ole saadaval.

DNEL (Tuletatud mittetoimivad tasemed) : Ei ole saadaval.

PNEC (Arvutuslik mittetoimiv sisaldus) : Ei ole saadaval.

8.2. Kokkupuute ohjamine

8.2.1. Asjakohane tehniline kontroll

: Tagada sobiv üldine ja kohalik väljatõmbe ventilatsioon.
Rõhu all olevatele süsteemidele tuleb teostada korrapäraselt lekkekontrolli.
Lämmatava gaasi vabanemise võimaluse korral tuleb kasutada hapniku sisalduse tuvastamise seadmeid.
Kaaluda töölubade süsteemi rakendamist, nt hooldustööde korral.

8.2.2. Isikukaitsevahendid

: Iga töövaldkonna kohta tuleks läbi viia ja dokumenteerida riskianalüüs, et hinnata toote kasutamise tulenevaid riske ning valida riskile vastavad isikukaitsevahendid. Kaaluda järgnevate soovitude järgimist:
Valida isikukaitsevahendid, mis vastavad soovitatud standardite nõuetele.

- Silmade/näo kaistevahendid : Kasutada külgedel paiknevate kaitsmetega prille.
Standard EN 166 - Isiklikud silmakaitsevahendid.
- Naha kaitse
 - Käte kaistevahendid : Gaasianumate käsitlemisel tuleb kanda töökindaid.
Standard EN 388 - Kaitsekindad mehaaniliste ohtude eest kaitsmiseks.
 - Muud : Mahutite käsitlemisel kasutada kaitsejalatseid.
Standard EN 20345 - Isikukaitsevahendid - kaitsejalatsid.
- Hingamisteede kaitse : Hapnikuvaese keskkonna korral kasutada autonoomset hingamisaparaati (SCBA) või positiivse rõhu seadet koos maskiga.
Standard 137 - Autonoomne avatud süsteemiga suruõhu-hingamisaparaat.
- Termiline oht : Mitte ükski ei ole vajalik.

8.2.3. Kokkupuute ohjamine keskkonnas

: Mitte ükski ei ole vajalik.

9. JAGU: Füüsikalised ja keemilised omadused

9.1. Teave üldiste füüsikaliste ja keemiliste omaduste kohta

Väljumus

- Agregaatolek temp-l 20°C / 101.3kPa : Gaasiline
- Värvus : Värvitu.

Lõhn : Lõhna hoiatusnähtud puuduvad.

Lõhnalävi : Lõhna piirväärtus on subjektiivne ning ei ole adekvaatne hoiatamiseks liigse kokkupuute eest.

pH : Ei rakendata.

Sulamispunkt / sulamisvahemik / Tahkumistemperatuur	: -189 °C
Keemispunkt	: -186 °C
Leekpunkt	: Ei kehti gaaside ja gaasisegude korral.
Aurustumiskiirus	: Ei kehti gaaside ja gaasisegude korral.
Tuleohtlikkus (tahke, gaas)	: Süttimatu
Plahvatuspiirid	: Ei ole tuleohtlik.
Aururõhk [20°C]	: Ei rakendata.
Aururõhk [50°C]	: Ei rakendata.
Aurutihedus	: Ei rakendata.
Suhteline tihendus, vedelik (vesi = 1)	: Ei rakendata.
Suhteline tihendus, gaas (õhk = 1)	: 1,38
Veeslahustuvus	: 67,3 mg/l
N-oktaanooli-vee jaotustegur (Log Kow)	: Ei kehti anorgaaniliste toodete korral.
Isesüttimistemperatuur	: Ei rakendata.
Lagunemistemperatuur	: Ei rakendata.
Viskoossus	: Ei rakendata.
Plahvatusohtlikkus	: Ei rakendata.
Oksüdeerivad omadused	: Puudub.
9.2. Muu teave	
Molekulmass	: 40 g/mol
Kriitiline temperatuur [°C]	: -122 °C
Muud andmed	: Gaas/aur on õhust raskem. Võib koguneda suletud ruumides, eriti maapinnal või sellest allpool.

10. JAGU: Püsivus ja reaktsioonivõime

10.1. Reaktsioonivõime

: Lisaks allpool kirjeldatud mõjudele muid reaktsioonivõimega seotud ohte ei esine.

10.2. Keemiline stabiilsus

: Tavatingimustel stabiilne.

10.3. Ohtlike reaktsioonide võimalikkus

: Puudub.

10.4. Tingimused, mida tuleb vältida

: Puuduvad soovitatud käitlemise ja ladustamise tingimuste korral (vt p 7).
Vältida niiskust paigaldistes.

10.5. Kokkusobimatud materjalid

: Sobivuse alane lisateave on leitav standardist ISO 11114.

10.6. Ohtlikud lagusaadused

: Puudub.

11. JAGU: Teave toksilisuse kohta

11.1. Teave toksikoloogiliste mõjude kohta

Äge toksilisus

: Ei ole teada, et toode oleks mürgine.

Nahka söövitav/ärritav

: Ei ole teada, et tootel oleks mõju.

Rasket silmade kahjustust/ärritust põhjustav

: Ei ole teada, et tootel oleks mõju.

Hingamisteede või naha ülitundlikkust põhjustav	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Mutageensus	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Kantserogeensus	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Reproduktsioonile mürgine: Viljakus	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Reproduktsioonile mürgine: sündimata laps	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Sihrtorgani suhtes toksilised – ühekordne kokkupuude	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Sihrtorgani suhtes toksilised – korduv kokkupuude	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Hingamiskahjustus	:	Ei kehti gaaside ja gaasisegude korral.

12. JAGU: Ökoloogiline teave

12.1. Toksilisus

Hinnang	:	Toode ei ole keskkonnaohtlik.
EC50 48 tundi - Vesikirp [mg/l]	:	Andmed puuduvad.
EC50 72h - vetikad [mg/l]	:	Andmed puuduvad.
LC50 96 tundi - Kala [mg/l]	:	Andmed puuduvad.

12.2. Püsivus ja lagunduvus

Hinnang	:	Toode ei ole keskkonnaohtlik.
---------	---	-------------------------------

12.3. Bioakumulatsioon

Hinnang	:	Toode ei ole keskkonnaohtlik.
---------	---	-------------------------------

12.4. Liikuvus pinnases

Hinnang	:	Toode ei ole keskkonnaohtlik.
---------	---	-------------------------------

12.5. Püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste ning väga püsivate ja väga bioakumuleeruvate omaduste hindamine

Hinnang	:	Ei ole liigitatud kui PBT (püsiv, bioakumuleeruv ja toksiline aine) või vPvB (väga püsiv ja väga bioakumuleeruv aine). Andmed puuduvad.
---------	---	--

12.6. Muud kahjulikud mõjud

Muud kahjulikud mõjud	:	Ei ole teada, et tootel oleks mõju.
Mõju osoonikihile	:	Puudub.
Mõju globaalsele soojenemisele	:	Puudub.

13. JAGU: Jäätmekäitlus

13.1. Jäätmetöötlusmeetodid

Keelatud on tühjendada kohtadesse, kus kogunemine võib olla ohtlik.
Võib vabastada atmosfääri hästi õhutatud kohas.
Kasutamata toode tagastada originaalballoonis müüjale.

Ohtlike jäätmete nimekiri (Euroopa Komisjoni otsus 2000/532/EC)	:	16 05 05: Survemahutis gaasid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 16 05 04.
---	---	--

13.2. Lisainformatsioon

: Puudub.

Jäätmekäitluse korraldamisel tuleb järgida kohalike omavalitsuste ja/või riiklike nõudeid.

14. JAGU: Veonõuded

14.1. ÜRO number

ÜRO nr. : 1006

14.2. ÜRO veose tunnusnimetus

Maismaavedu (ADR/RID) : ARGOON, KOKKUSURUTUD

Õhu transport (ICAO-TI / IATA-DGR) : ARGON, COMPRESSED

Meretransport (IMDG) : ARGON, COMPRESSED

14.3. Transpordi ohuklass(id)

Märgistamine :

2.2 : Tuleohutud, mittemürgised gaasid.

Maismaavedu (ADR/RID)

Klass : 2

Klassifikatsiooni kood : 1A

Ohu nr : 20

Tunneliga seotud piirang : E - Läbisõit E-kategooria tunnelitest keelatud

Õhu transport (ICAO-TI / IATA-DGR)

Klass / alaliik (täiendav(ad) risk(id)) : 2.2

Meretransport (IMDG)

Klass / alaliik (täiendav(ad) risk(id)) : 2.2

Hädaolukorras tegutsemine (EmS) - Tuli : F-C

Hädaolukorras tegutsemine (EmS) - Leke : S-V

14.4. Pakendirühm

Maismaavedu (ADR/RID) : Ei rakendata

Õhu transport (ICAO-TI / IATA-DGR) : Ei rakendata

Meretransport (IMDG) : Ei rakendata

14.5. Keskkonnaohud

Maismaavedu (ADR/RID) : Puudub.

Õhu transport (ICAO-TI / IATA-DGR) : Puudub.

Meretransport (IMDG) : Puudub.

14.6. Eriettevaatusabinõud kasutajatele

Pakkimise juhised(ed)

Maismaavedu (ADR/RID) : P200

Õhu transport (ICAO-TI / IATA-DGR)

Passenger and Cargo Aircraft (Reisijate ja kaubalennuk) : 200.

Cargo Aircraft only (Ainult kaubalennuk) : 200.
Meretransport (IMDG) : P200

Ettevaatusabinõud transportimiseks : Vältida transporti sõiduvahendiga mille pakiruum ei ole juhikabiinist eraldatud.
Tagada, et sõidukijuht on teadlik koorma võimalikust ohust ning teab, mida õnnetuse või hädaolukorra korral ette võtta.
Enne balloone transporti tuleks tagada, et:
Tagada piisav ventilatsioon.
Veenduda, et balloonid on korralikult kinnitatud.
Veenduge, et ballooniventil on suletud ja ei leki.
Veenduge, et ventiili kaitsekupli mutter (kui on olemas) on kinnitatud.
Veenduda, et ventiili kaitseseade (kui see on olemas) on kinnitatud.

14.7. Transportimine mahtlastina kooskõlas MARPOLi II lisaga ja IBC koodeksiga

: Ei rakendata.

15. JAGU: Reguleerivad õigusaktid

15.1. Ainete ja segude suhtes kohaldatavad ohutus-, tervise- ja keskkonnavalased eeskirjad/õigusaktid

EL eeskirjad

Kasutuspiirangud : Puudub.
Muu teave, piirangute ja keeldudega seotud määrused : Kõik kohalikud/riiklikud seadusandluse nõuded peavad olema täidetud.
Seveso direktiiv 96/82/EÜ : Ei rakendata.

Siseriiklikud eeskirjad

Lisateave puudub

15.2. Kemikaaliohutuse hindamine

: Selle toote korral ei ole vaja viia läbi CSAd.

16. JAGU: Muu teave

Muutmisjuhised : Ohutuskaart on üle vaadatud vastavalt EL Parlamendi ja nõukogu määrusele 2015/830/EÜ.

Lühendid ja akronüümid	: ATE - Akutse toksilisuse hinnang CLP - määrus, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist; Regulation (EC) No 1272/2008 REACH - määrus, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1907/2006 EINECS - Euroopa olemasolevate kaubanduslike ainete loetelu CSA# - Chemical Abstract Service number LC50 - Aine kontsentratsioon sissehingatavas õhus, mis surmab 50% katseorganismidest RMM - Riskijuhtimismeetmed PBT - Püsiv, bioakumuleeruv ja toksiline vPvB - väga püsiv ja väga bioakumuleeruv STOT- SE : Mürgisus sihtelundi suhtes - ühekordne kokkupuude CSA - Kemikaaliohutuse hindamine EN - Euroopa standardid ÜRO - Ühinenud Rahvaste Organisatsioon ADR - Ohtlike veoste rahvusvahelise autoveo Euroopa kokkulepe IATA - Rahvusvaheline Lennutranspordi Ühendus IMDG code - International Maritime Dangerous Goods RID - Regulatsioonid rahvusvahelistele ohtlikele raudteeveoste WGK - Veesaaste klassifikatsioon STOT - RE : Mürgisus sihtelundi suhtes - korduv kokkupuude
Koolitusjuhised	: Tihti alahinnatakse lämbumisohtu ning sellele tuleb käitajate koolitusel eraldi tähelepanu pöörata. Lisainfo saamiseks vaata EIGA SL 01 "Dangers of Asphyxiation", mille saab alla-laadida http://www.eiga.eu .
VASTUTUSEST LOOBUMINE	: Enne antud toote uues protsessis või katses kasutamist tuleb teostada põhjalik ohutus- ja sobivuskontroll. Esitatud andmed on käesoleva dokumendi avaldamise ajal kehtivad. Kuigi dokument on koostatud hoolikalt, ei vastuta me toote kasutamise tagajärjel tekkinud vigastuste või kahjustuste eest.